

از پیشانی نغمه‌ها
محسن حسینی

شوه‌ای نو در آموزش نوازندگی

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

فهرست نویسی پیش از انتشار

سر شناسه	: حسینی، محسن، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	: از مشق تا نقش: شیوه ای نو در آموزش نوازندگی/تألیف و نت نویسی قطعات برای سنتور: محسن حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه خدماتی موسیقی عارف ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۶۵ص: ۲۹×۲۲س م.
شابک	: 979-0-802613-60-7
وضعیت فهرست نویسی	: قیبا
عنوان دیگر	: شیوه‌ای نو در آموزش نوازندگی.
موضوع	: موسیقی برای سنتور -- پارتیسیون
موضوع	: موسیقی ایرانی -- پارتیسیون
موضوع	: سنتور -- آموزش
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ج ۹س/ MT۶۵۴
رده بندی دیویی	: ۷۸۹/۷۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۹۱۴۸۳

انتشارات موسیقی عارف

۰۹۰۳۱۴۹۵۵۵

arefmusic.sn

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

کد پستی: ۱۱۴۳۹۶۳۳۱۴

تلفن: ۳۳۹۷۶۴۳۰ و ۳۳۹۷۶۴۳۱ فکس: ۳۳۹۱۴۳۱۴

www.aref-music.com Email: info@aref-music.com

از مشق تا نقش

نگارش، گردآوری و تنظیم: محسن حسینی

طراح جلد: محمد رضا دوست محمدی

ویراستار ادبی: محمود عموزاده

نت نویس کامپیوتری: محسن حسینی

حروف نگار: محسن حسینی

نوبت چاپ: دوم

سال انتشار: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰۰

برای دریافت اجراهای صوتی قطعات در تلگرام و اینستاگرام به آدرس های زیر مراجعه نمایید

hosseini_music hosseini.santour

فهرست مطالب

۷	.....	توضیحاتی در مورد شیوه آموزشی ارائه شده در این کتاب
۸	.....	اهداف شیوه مشق و نقش
۱۰	.....	علائم و توضیحات آنها
۱۲	.....	کوک مناسب برای اجرای قطعات این کتاب
۱۳	.....	استاد حسن کسایی
۱۴	.....	پیش درآمد ابوعطا (استاد حسن کسایی) - سطح ابتدایی
۱۵	.....	" " - سطح متوسط
۱۶	.....	" " - سطح عالی
۱۷	.....	رنگ ابوعطا (استاد حسن کسایی) - سطح ابتدایی
۱۸	.....	" " - سطح متوسط
۱۹	.....	" " - سطح عالی
۲۱	.....	استاد علی اصغر بهاری
۲۲	.....	پیش درآمد افشاری (استاد علی اصغر بهاری) - سطح ابتدایی
۲۴	.....	" " - سطح متوسط
۲۶	.....	" " - سطح عالی
۲۹	.....	استاد غلامحسین درویش (درویش خان)
۳۰	.....	رنگ افشاری (درویش خان) - سطح ابتدایی
۳۱	.....	" " - سطح متوسط
۳۲	.....	" " - سطح عالی
۳۳	.....	استاد علی اکبر شهنازی
۳۴	.....	پیش درآمد شور (استاد علی اکبر شهنازی) - سطح ابتدایی
۳۶	.....	" " - سطح متوسط
۳۸	.....	" " - سطح عالی
۴۱	.....	رکن الدین خان مختاری
۴۲	.....	رنگ شور (رکن الدین خان مختاری) - سطح ابتدایی
۴۴	.....	" " - سطح متوسط
۴۶	.....	" " - سطح عالی

۴۹	.....	استاد رضا محجوبی
۵۰	.....	پیش درآمد دشتی (استاد رضا محجوبی) - سطح ابتدایی
۵۲	.....	" " - سطح متوسط
۵۴	.....	" " - سطح عالی
۵۶	.....	رنگ دشتی (استاد علی اکبرخان شهنازی) - سطح ابتدایی
۵۷	.....	" " - سطح متوسط
۵۸	.....	" " - سطح عالی
۵۹	.....	استاد ابوالحسن صبا
۶۰	.....	دوضربی بیات ترک (استاد ابوالحسن صبا) - سطح ابتدایی
۶۲	.....	" " - سطح متوسط
۶۴	.....	" " - سطح عالی
۶۶	.....	رنگ بیات ترک (رکن الدین خان مختاری) - سطح ابتدایی
۶۷	.....	" " - سطح متوسط
۶۸	.....	" " - سطح عالی
۶۹	.....	منابع و مآخذ

" علائم و توضیحات آنها "

- ۱- در سطح ابتدایی ، نت هایی که علامت مضراب ندارند ، باید با مضراب راست نواخته شوند و تمام نت هایی که باید با مضراب چپ نواخته شوند علامت گذاری شده اند.
- ۲- در سطوح متوسط و عالی ، تعیین مضراب نت ها باید بر اساس روش الگو برداری از جملات مشابه پیشین صورت پذیرد.
- ۳- در سطوح متوسط و عالی ، نت هایی که یکی از علامتات ریز یعنی (T) یا (tr) را در بالای سر خود دارند ، باید ریز نواخته شوند و در غیر این صورت تک نواخته خواهند شد.
- * لازم به ذکر است که انتخاب کشش سه لایچه برای نمایش نحوه اجرای ریز در توضیحات ذیل، صرفاً برای تبیین اجرای تکنیک مورد نظر است و لزوماً به این معنا نیست که حتماً باید ریز با کشش سه لایچه اجرا شود ، بلکه بسته به توانایی نوازنده و نوع ریز مورد استفاده ، می توان تعداد ضربات بیشتر یا کمتری را برای اجرای ریز مورد استفاده قرار داد . ضمناً بهتر است ضربه آغازین ریز ها (که عموماً با مضراب راست است) کمی قوی تر از ضربات بعدی ریز اجرا شود تا شروع ریز واضح تر و مشخص تر باشد.
- ۴- در سطوح متوسط و عالی ، نت هایی که با سر کوچکتر نسبت به باقی نت ها نوشته شده اند باید ضعیف تر از نت های دیگر اجرا شوند . همچنین گاهی علاوه بر کوچکتر نوشته شدن سر نت، از خط اتصال نیز استفاده شده است تا حالتی شبیه به وصل دو نت را تداعی کند:

- ۵- سرمضراب ها (یک ضربه تک زینتی که قبل از نت اصلی می آید (آچیاکتورا)) قبل از نت های تک با مضراب چپ و قبل از انتهای ریز با مضراب راست نواخته خواهند شد . مگر در مواردی که مضراب مشخصی برای نت تعیین شده باشد:

- ۶- زینت هایی که داخل پرانتز نوشته شده اند می توانند در تکرار میزان یا میزان ها حذف شوند.

۷- اجرای تکنیک مالش به این صورت می باشد:

۸- خط اتصال بین دو نت نشانه وصل دو نت با تکنیک ریز است ولی اگر نت دوم با سر کوچکتر نوشته شده باشد و علامت مضراب داشته باشد، باید ریز را با ضربه تک ضعیف به نت بعدی وصل نمود:

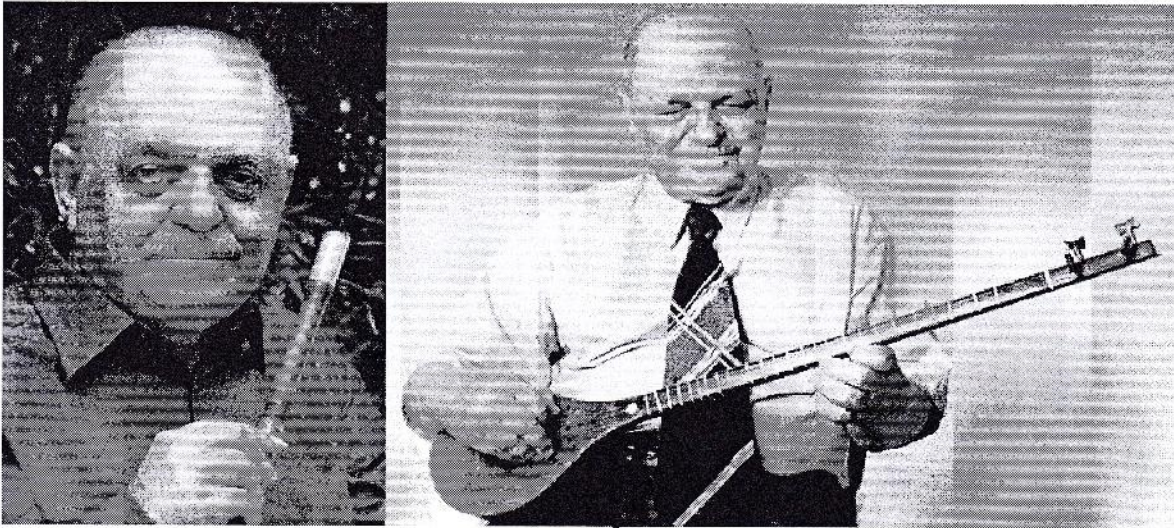

۹- در مورد تکیه ها، اگر ملودی پایین رونده یا ثابت بود، تکیه باید در زمان وسط دو نت و یک نت بالاتر از نت اولی اجرا شود و اگر ملودی بالا رونده بود باید در زمان وسط دو نت و یک نت بالاتر از نت دومی اجرا شود. همچنین اگر رو یا زیر تکیه شماره گذاشته شده بود، باز هم باید در زمان وسط دو نت ولی بر اساس شماره گذاشته شده (که نمایانگر فاصله تکیه از نت اصلی است) اجرا شود.

۱۰- وجود مضراب چپ روی علامت ریز بدین معناست که ریز باید با مضراب چپ شروع شود.

- استاد حسن کسایی (۱۳۹۱-۱۳۰۷ شمسی) - اصفهان

- موسیقی را از سن ۵ سالگی با خواندن آواز نزد استاد تاج اصفهانی آغاز کرد و بعدها نیز از محضر اساتید بزرگی همچون ادیب خوانساری و سید حسین طاهرزاده بهره برد. در ۱۴ سالگی نزد مهدی نوایی به فراگیری ساز نی پرداخت و تنها یک سال بعد اولین اجرای رادیویی خود را انجام داد .

- در سال ۱۳۳۳ برای فراگیری ساز سه تار نزد استاد ابوالحسن صبا رفت و همزمان از محضر ارسلان درگاهی و عبدالحسین صبا نیز بهره مند گردید.

- نی نوازی این استاد در سلسله برنامه های گل ها (گل های جاویدان، گل های رنگارنگ، برگ سبز، یک شاخه گل، گلچین هفته و گل های تازه) که تا سال ۱۳۵۷ ادامه داشت ، بسیار درخشان و برجسته است.

- ضبط و انتشار یک دوره ردیف موسیقی ایرانی در سال ۱۳۵۲ در رادیو اصفهان از آثار ارزشمند به جای مانده از این استاد می باشد.

- پایه گذاری شیوه ای نوین در نوازندگی نی و تکامل بخشیدن به صدادهی ساز نی (بم، اوج، غیث) از یادگارهای جاودانه این استاد در موسیقی ایرانی است.

- وی آهنگ های زیبایی نیز ساخته و نواخته است که قطعه " سلام " او در دستگاه چهارگاه بسیار معروف است .

پیش درآمد ابو عطا

استاد حسن کسایی

(متوسط)

رنگ ابو عطا

استاد حسن کسایی
 (ابتدایی)

♩ = 76

8

13

19

24

30

35

39

1. 2.

محسن حسینی - ۱۳۵۳
آهنگساز و نوازنده سنتور

کارشناس ارشد موسیقی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران

با به کار گیری شیوه ارائه شده در این کتاب (شیوه مشق و نقش) هنرجوی موسیقی درمی یابد که آن سوی تکنیک های سختی که برای آهنگ ها در کتاب های مختلف نوشته شده ساختاری ساده تر نهفته است. به این معنی که می توان تمرین یک قطعه موسیقی نت نویسی شده را به سطوح مختلفی (از ابتدایی تا عالی) تقسیم کرد و به مرور و سطح به سطح تار سیدن به اجرای یک آهنگ با تمام تکنیک های آن، هر چه قدر که مشکل به نظر برسد، پیش رفت. توضیحات بیشتر در مورد اهداف و نتایج این شیوه در متن کتاب موجود است.

از اساتید و نوازندگان و همچنین هنرآموزان و هنرجویانی که این کتاب را مطالعه می نمایند بسیار سپاسگزار خواهم شد که نظرات و پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس های اینترنتی زیر ارسال کنند تا در گام های بعدی مد نظر قرار گیرد و در رفع کاستی های احتمالی تلاش شود.

 @hosseini.santour

 @hosseini_music

انتشارات موسیقی عارف

مرکز نشر و پخش کتب و لوازم موسیقی

تلفن: ۳۱ - ۳۳۰۶۴۳۰۹۷ - شماره: ۳۳۹۱۴۳۱۴

WWW.AREF-MUSIC.COM

مرکز موسیقی بتهوون شیراز